

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

Aquest número 10 cts. per tot Espanya

NUMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López-Bernagosi)

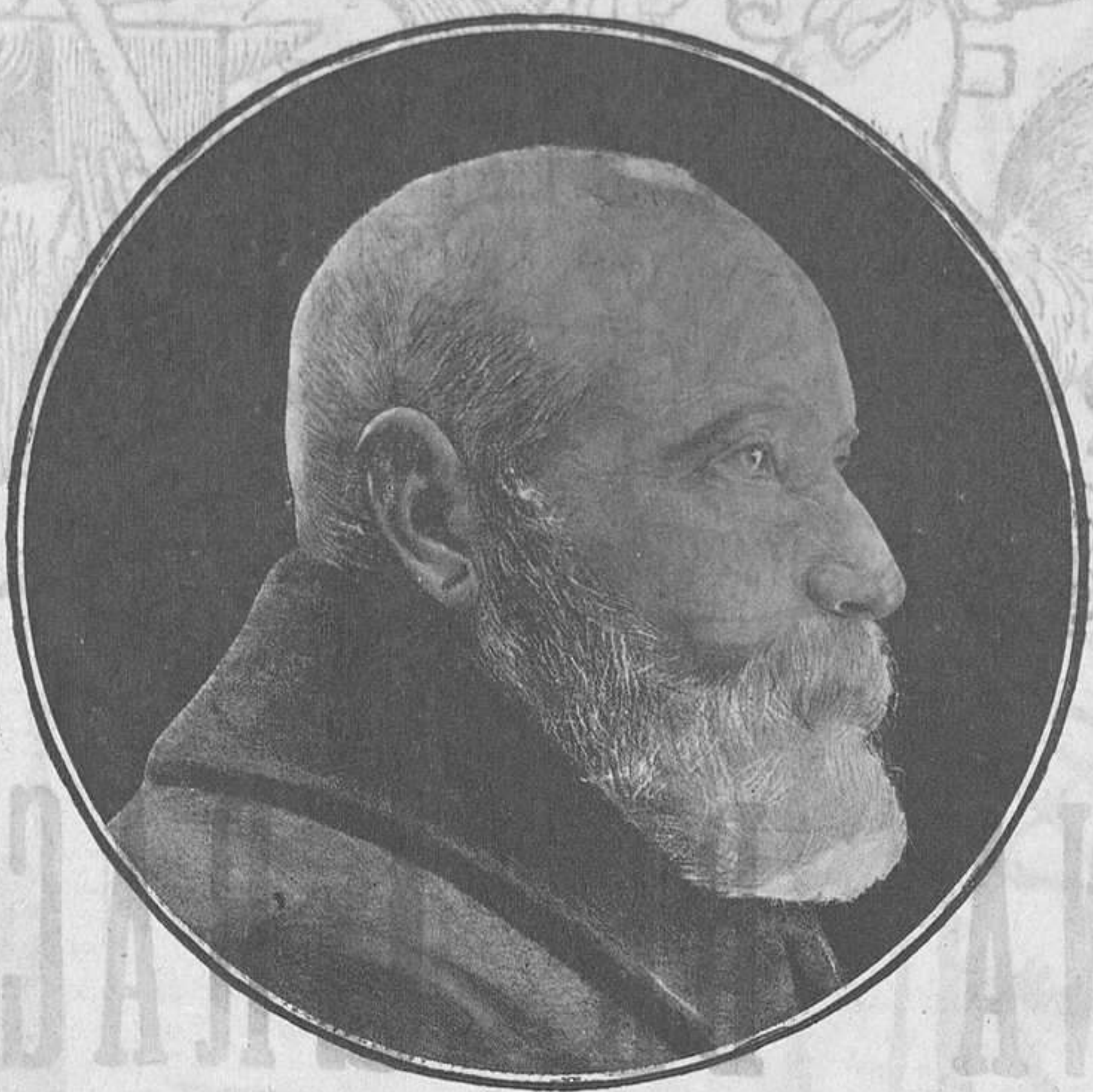
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

LES NITS D'ARA

—Veus ací com es perden: Somniant amb la grossa de Nadal

JOSEP NAKENS

Nat a Sevilla el 21 de Desembre de 1841. Mort a Madrid el 12 de Novembre de 1926.

EN NAKENS ES MORT

Desgraciadament, els pronòstics que fèiem en el número anterior respecte al desenllaç de la malaltia que patia don Josep Nakens, s'han complert.

Divendres passat, l'illustre patrici, el gran republicà, el gran anticlerical, el gran vell, va deixar d'existir.

Als seus anys—vuitanta quatre en tenia—i orb i invàlid com estava, no es podia realment esperar una altra cosa.

No per això és menys pregon el nostre dolor, el nostre sentiment.

La mort del fundador d'“El Motín” ens priva del valuós concurs d'un company, del consell i de l'exemple d'un guia, d'un mestre.

En Nakens, amb el seu “Motín”, ha fet a Madrid, ha fet a Espanya la mateixa feina que LA CAMPANA DE GRACIA i els seus homes han fet, fan i faran a Catalunya.

En Nakens no era antireligiós. No ho era tampoc “El Motín”, ni ho és LA CAMPANA.

Si religió és devoció, fervor, puresa, bondat, austeritat, en Nakens ha fet mèrits per a ésser elevat a la glòria dels altars.

No li dèiem tots, darrerament en vida, el venerable Nakens?

No ha mort com un sant?

Contra el que lluità en Nakens durant mig segle, no fou contra la religió, que és respectable, sinó contra el clericalisme, contra el sacerdocí simoniàc, contra els que exploten la religió com una mina i fan d'ella un negoci, un “modus vivendi” una manera com qualsevol altra d'anar tirant.

Contra la intromissió de l'Església o del Vaticà en la política fou, sobretot, implacable.

Combatí la hipocresia dels republicans que criden en els mitings i estan casats canònicament.

Fou, en una paraula, un campió infadigable de la democràcia i la llibertat.

Descansi en pau el vell patriarca.

El segle de l'automòbil

S'ha inaugurat a Berlín el Saló alemany de l'automòbil.

Algú ha dit, no sé on ni quan, que el segle XX seria el segle de l'aviació.

Es possible o probable, en efecte, que el nostre segle sigui el segle de l'aviació; però és segur, no cap el dubte més lleu, de què ho serà de l'automòbil.

Si fa no fa, el resultat és el mateix.

El triomf del progrés humà té idèntiques característiques en els aparells que roden per terra, que en els enginys que volen per l'aire.

En ambdós casos ens trobem davant de la Victòria alada anul·lant la distància, escalant els núvols.

Es el domini de l'espai conquistat, el vèrtigen de la velocitat fent miracles.

L'automòbil, de primer antuvi, quan va néixer o aparèixer, semblà una invenció diabòlica, d'exclusiu privilegi dels rics.

Passava per les carreteres com una exhalació, com un llamp, esgarrifant pagesos, fent pam i pipa als carreterers, rebentant gossos, aixafant galls i gallines.

Anava pels carrers esparverant les dones i les criatures, tirant grapades de llot a la cara dels vianants, cridant amb l'estridència horripant del seu “claxon”.

—Fora pobres!

Fèia tantes malvestats, occia i liquidava tanta gent, que li deien la guillotina ambulante.

Hi havia un terror automobilista, com hi hagué un terror revolucionari i un terror ferroviari.

Però, poc a poc, l'automòbil s'ha democratitzat, s'ha humanitzat.

De cotxe de luxe i esbarjo dels desvagats, d'instrument de mort i botxí del poble, ha esdevingut autòmnibus, “carroza di tutti” democràtica, preciós mitjà de comunicació i de transport.

De tal manera ha evolucionat, que de joguina d'aristòcrates i burgesos, d'estoig per a lluir i passejar les querides dels milionaris, s'ha convertit en vehicle del poble, en “voiture” de tothom.

Té ja automòbil no sols el fabricant i el marxant, el banquer i el ministre.

En té el metge per córrer a guarir els malalts.

En té la classe mitja.

En té, als Estats Units, l'empleat per anar a l'oficina i l'obrer per acudir al taller.

En té tot el que porta una pesseta a la butxaca per a pagar una cursa en taxi.

L'automòbil no és ja l'enemic o l'aliat de l'enemic.

Es un instrument de treball més. Es, avui, quasi el motor de tota la civilització.

ANGEL SAMBLANCAT.

La vida i la mort d'en Nakens

Lluny de Madrid, la premsa m'ha dut la nova dolorosa de la mort de Josep Nakens. La nova d'aquesta mort m'ha deixat una profunda sensació de soledat, de buidor. Amb la mort d'aquest home tan noble i tan íntegre, molts respiraran satisfets. Josep Nakens era l'últim republicà, l'últim home lliure, al que havien abandonat els altres, venent-se per un plat de lleties.

Sobre la seva tomba, sobre les sagrades cendres, cauran implacables les malediccions de la clerguesia que, oposant-se a Jesús, no respecta ni als morts. Però això té una explicació: l'únic que a Espanya, valentment, noblement, incansablement, donant el pit i la cara, s'oposà a l'aranya negra de la superstició i al fanatisme, fou Josep Nakens. Els que, vi-

vint a l'ombra d'un déu, qual sagrada memòria escarneixen, han fet de la superstició i el fanatisme dues fonts d'ingressos, no podien perdonar aquesta guerra a Josep Nakens.

Quan l'apòstol vivia, quan lluitava i els cobria d'escarnis i sagnants ironies, ells, porucs, covarts, plens de vilesa, fugien a amagar-se al fons llòbrec dels seus temples, dels seus temples amb electricitat i calefacció central des que han foragitat a Déu i on es paga la cadira com en el teatre! Ara, com ja és mort, li han perdut la por i aniran a defecar-se a la seva tomba.

Josep Nakens ha estat l'home més pur, més noble, més conseqüent, més íntegre del republicanisme, partit en el que, malauradament, han abundat els Judes i els Isaú. De la ploma de Josep Nakens, dia per dia, amb una fe admirable d'illuminat, n'eixien les més virulentes diatribes contra el cacic, contra l'explo-tador, contra el clergue encanallat. Les fulles glorioses de “El Motín” eren un camp de batalla en el que Nakens—sol com un déu!—lluitava defensant als pobres, als humils, als obrers, als oprimits, als tristos, als esclavitzats, als escarnits, als enganyats, als miserables, als maledits de la terra.

La tasca de Josep Nakens és immensa, gegantesca. A aquesta tasca consagrà el vellet d'eterna memòria, tota la seva vida. El poble no deu oblidar-lo. Els seus llibres, la seva fulla de “El Motín”, foren un clam de justícia, de misericòrdia, d'ira, de pietat. Per ell no hi hagué més que l'oprimit i l'opressor. I contra l'opressor armà la seva fona i la disparà dies i dies, anys i anys, fins que els seus ulls es quedaren sense claror i els seus braços sense força.

Jo vaig conèixer a Josep Nakens, un clar dia d'hivern a Madrid, en seva casa del carrer d'Albert Aguilera. Jo llavors—ja bastants anys—era molt jove. Ell era, ja, molt vell. Ell em coneixia per uns articles de “Los Miserables”, lírics i apassionats. Davant la meua joventut el Mestre m'abraçà, plorant—plorant amb els seus ulls cecs com els d'Homèr—, i em besà. Contava el pobre Alexandre Sava que, quan el besà Pau Verlaine, estigué un grapat de temps sense rentar-se la cara per a no borrar la senyal del bes. Jo, sí. Jo em vaig rentar la cara. Però mai cap bes de cap dona m'ha trasbalsat, tant, i m'ha causat una tan profunda impressió, com el bes d'aquella boca marcida que ha emmudit per sempre.

Per una finestra alta entrava una glopada de claror melada que queia sobre les muntanyes de llibres, sobre la taula de treball, sobre unes copes daurades pel vi andalús.

Nakens, amb la seva veu opaca i tendra, em digué:

—Tu ets aquell que per contes de ballar o de tirar petades a una pilota, escriu Tu ets aquell que sofreix pels altres i lluita pels altres... Molt bé, molt bé... Jo ja no et puc veure, gaïrebé no et puc veure, però t'endevino i podria jurar com ets...

Quan ja ens despedíem, i l'última espurna de sol irisava la copa de “manzanilla”, Josep Nakens, en la seva caseta del carrer d'Albert Aguilera, a Madrid—casa que s'hauria de declarar monument nacional per aquest sol fet: pel d'haver-hi viscut un home bo—, va dir-me aquestes paraules que recorden a Kayyam:

—Fill meu! Sigues bo, estima les dones, el vi i la llibertat. Però d'una manera noble i digna, sense escarafalls, ni crits ni escàndol.

LLUIS CAPDEVILA.

El complot de la frontera

Han arribat amb en Macià, a París, vint-i-sis dels catalans detinguts a la frontera amb motiu del complot contra el Govern.

Dotze conjurats més han estat expulsats de França.

I la mateixa sort espera a setanta sis separatistes que continuen arrestats a Perpinyà i que semblen seran internats a Bèlgica.

Els catalans arribats a París vestien traje “kaki” de campanya uns i d'excursionista altres.

Els italians que prenen part en el complot,

están indignats contra en Garibaldi, que traí la causa comú i consideren que els ha des-honorat davant del món.

Els catalans de l'Estat Major d'en Macià processats a París, han nomenat advocat d'ofici, menys el senyor Bordas de la Cuesta, que ha designat al senyor Compinchi.

S. M. EL CUPO

Poderoso caballero es Don Dinero

QUEVEDO

Me'n ric jo de la crisi que per el món hi ha: de què difícil sia comprar fesols ni pa; del gemegar insòlit dels comerciants petits, que de mig segle enrera que van endarrerits... perquè els diners prou surten en venir l'ocasió, així que es fa una crida “el sobirà Cupó”.

Les fàbriques es tanquen per manca de mercats; les terres s'abandonen per viure a les ciutats; els sabaters i sastres ploren de dia i nit, car diuen que el negoci és molt escarransit; tothom parla de crisis tothom té molta pó... mes va tothom darrera “del generós Cupó”.

Si vols posà una indústria no trobes pas cabals; si un gran comerç rumies ningú hi posa sis rals. Si inventes una cosa que no ha inventat ningú d'aquelles que abans eren de rendiment segú, ben prompte et tornes tòxic de pena i consumpció perquè tot ho acapara “el llaminer Cupó”.

La premsa esquellotera no para de cridar: “Avança la misèria, enlloc es pot menjar”. Per fer cantar un cec, ni un centíem trobaren; molts de vaixells s'emporten la gent arreu arreu... el cens tots els anys baixa de nostra població, sols cada jorn s'aixeca “l'imperi del Cupó”.

No heu vist el nou emprèstit que suara ha fet l'Estat com s'ha cobert tres voltes? N'estic esparverat! Viure amb l'esquena dreta és un ideal bonic que sols pot assolir-lo el qui és gandul i ric. Passeges tot el dia, i vius fent el senyó, i saps que per tu vetlla “el poderós Cupó”.

O, prou que es veu la marxa del món interessat; només hi haurà rentistes (els del clatell pelat); els altres serem paries, o com qui diu llanuts, i ens passarem la vida cansats, pobres, fumuts... Eí, si no ve la rifa a dar-nos protecció fent-nos de cop i volta “súbdits del gran Cupó!”

FLOK

EL BON IDEALISTA

—Creu-me, noi; no en portis més de garibaldina!

